

MEMPERKASA PENDEDAHAN MAKLUMAT KEWANGAN: KAJIAN KES LEMBAGA ZAKAT NEGERI KEDAH

Empowering Financial Information Disclosure: A Case Study of Lembaga Zakat Negeri Kedah

Rokiah Ishak^{1*}
Hasnah Kamrudin²
Nor Laili Hassan³

^{1,2,3}Tunku puteri Intan Safinaz School of Accountancy (TISSA-UUM), Universiti Utara Malaysia, Sintok, Kedah, Malaysia

*Corresponding author (Email: rokiah@uum.edu.my)

Received: 24 July 2023, Reviewed: 7 August 2023, Published: 30 September 2023

Abstrak: Kajian kes ini bertujuan mendedahkan kepentingan menyediakan maklumat kewangan yang telus dan menyeluruh serta tepat masanya bagi memastikan pelanggan boleh mendapatkan maklumat yang berguna yang boleh mengurangkan jurang ketidakpuasan pelanggan berkaitan aktiviti kutipan dan agihan zakat. Sampel kajian ini adalah Lembaga Zakat Negeri Kedah (LZNK) yang mana data diperolehi melalui portal rasmi LZNK serta sesi temubual dengan kakitangan bahagian akaun LZNK. Kajian ini mendapati bahawa penyata kewangan LZNK secara menyeluruh tidak didedahkan kepada umum. Walaubagaimanapun, untuk menjaga kepentingan pengguna, laporan tahunan yang memperincikan maklumat ringkas berkaitan kutipan dan agihan zakat ada dimuat naik ke dalam portal rasmi LZNK. Namun laporan tahunan hanya boleh dicapai untuk tahun 2014 sehingga 2016 yang mana tahun selepasnya, pihak LZNK tidak lagi menyediakan pautan kepada laporan tahunan, sebaliknya maklumat berkaitan kutipan dan agihan zakat didedahkan secara khusus disediakan melalui pautan-pautan khas yang disediakan pada portal rasmi LZNK. Pihak LZNK juga telah menyediakan maklumat kutipan dan agihan zakat secara asas masa sebenar ‘real time basis’. Ini sejajar dengan perkembangan teknologi semasa yang mana maklumat didedahkan secara semasa dan terkini.

Kata Kunci: Pendedahan Maklumat Kewangan, Laporan Tahunan, LZNK

Abstract: This case study aims to reveal the importance of providing transparent, comprehensive and timely financial information to ensure that users can obtain useful information that can reduce the gap in user dissatisfaction related to zakat collection and distribution activities. The sample of this study is the Lembaga Zakat Negeri Kedah (LZNK), where the data was obtained through the official portal of LZNK as well as an interview session with the staff of the account department of LZNK. This study found that the financial statements of LZNK as a whole were not disclosed to the public. However, to safeguard the

interests of users, the annual report detailing brief information related to the collection and distribution of zakat has been uploaded to the official LZNK portal. However, the annual report can only be accessed for the year 2014 until 2016, the following year, the LZNK no longer provides links to the annual report, instead information related to the collection and distribution of zakat is disclosed specifically through special links provided on the official LZNK portal. The LZNK has also provided information on collection and distribution of zakat on a real time basis. This is in line with current technological developments where information is disclosed in a current and up-to-date manner.

Keywords: Disclosure of financial information, annual report, LZNK

PENGENALAN

Penyediaan laporan tahunan adalah untuk menyebarkan maklumat kewangan berkaitan sesebuah institusi/perniagaan bagi tujuan untuk menyampaikan maklumat yang berguna kepada setiap pemegang taruh. Ini bertujuan untuk memberi maklumat berguna kepada pihak yang berkepentingan bagi membolehkan mereka membuat keputusan berkaitan sesuatu organisasi/ perniagaan. Maklumat kewangan ini juga akan digunakan oleh pelanggan bagi menilai prestasi organisasi di samping memahami proses penjanaan pendapatan dan pengagihan pendapatan serta kelangsungan organisasi untuk satu tempoh yang panjang.

Untuk tujuan penyediaan maklumat berguna kepada pelanggan, laporan kewangan/tahunan perlu menyediakan maklumat yang boleh dipercayai yang mengambarkan fenomena ekonomi sesebuah organisasi di mana ianya perlu mengenalpasti, merekod dan mendedahkan semua peristiwa atau transaksi yang boleh mempengaruhi nilai aset bersih dan pulangan kepada pihak yang berkepentingan. Di samping itu, bagi meningkatkan kefahaman pelanggan, kandungan laporan kewangan/tahunan perlu dilengkapi dengan dokumen sokongan yang menyeluruh dan lengkap. Kajian oleh Chartered Financial Analyst (CFA) Institute (2013) mendapati bahawa wujudnya ketidaktelusan dalam pelaporan tahunan yang menyebabkan pelanggarn hilang kepercayaan dan membuat keputusan untuk tidak menyokong aktiviti sesebuah organisasi. Sebagai penyelesaian untuk isu ketelusan maklumat, organisasi perlu menyediakan pendedahan maklumat yang efektif yang meliputi keterangan yang menyeluruh berkaitan kejadian (event) dan transaksi yang dilaporkan dalam laporan tahunan termasuk maklumat berkaitan sumber pendapatan dan bagaimana agihan pendapatan dilakukan.

Di samping itu bagi meningkatkan kualiti pelaporan kewangan/tahunan, ianya perlu disediakan dalam tempoh yang berkaitan (timeliness). Ini bermaksud pelaporan kewangan perlu disediakan sesegera mungkin selepas tempoh kewangan berakhir. Sebagai contoh bagi syarikat tersenarai di Bursa Malaysia perlu meyediakan laporan kewangan beraudit selewat-lewatnya tiga bulan selepas berakhirnya tempoh kewangan (Bursa Malaysia Listing Requirement). Ini bertujuan bagi memastikan pengguna mendapat maklumat yang terkini berkaitan sesebuah syarikat bagi membantu mereka membuat keputusan. Kelewatan dalam mendedahkan maklumat kewangan seolah-olah memberi petanda kepada pelanggan bahawa berlaku sesuatu yang tidak menyenangkan dalam organisasi yang berkemungkinan wujudnya ketidakcekapan dalam pengurusan yang akhirnya memberi imej yang tidak baik kepada organisasi. Selain organisasi berasaskan keuntungan, penyediaan penyata kewangan juga perlu disediakan oleh organisasi lain termasuk institusi agama negeri bagi tujuan pendedahan

maklumat berkaitan kedudukan kewangan semasa. Ini bertujuan bagi mencapai ketelusan pelaporan kewangan dan memenuhi keperluan pelanggan dan pengguna maklumat kewangan.

Lembaga Zakat Negeri Kedah (LZNK) ditubuhkan dengan misi untuk meningkatkan pengurusan kewangan sosial Islam dengan cekap dan berintegriti bagi menaik taraf sosio-ekonomi umat Islam. LZNK juga bertekad untuk memberi perkhidmatan berkualiti dan bertaraf dunia yang menyeluruh dan berterusan bagi urusan kutipan dan agihan zakat berlandaskan hukum syarak bagi memenuhi kehendak dan kepuasan pelanggan. Bagi tujuan ketelusan berkaitan kutipan dan pengagihan zakat, LZNK menyediakan laporan tahunan bagi memperjelaskan sumber dan jumlah kutipan zakat serta laporan berkaitan agihan zakat kepada asnaf dan bantuan-bantuan lain yang disediakan oleh LZNK. Berdasarkan penelitian melalui halaman sesawang atau portal rasmi LZNK, laporan tahunan yang boleh dimuat turun oleh pengguna atau pelanggan adalah untuk tahun 2014, 2015 dan 2016 (**rujuk Rajah 1**). Ini menunjukkan tiada maklumat terkini berkaitan laporan tahunan LZNK. Semakan silang dalam portal rasmi LZNK juga mendapati maklumat kutipan zakat adalah terkini dari tahun 2019 sehingga 2021, namun ianya tidak selari dengan maklumat berkaitan agihan zakat iaitu dari tahun 2015 sehingga 2018.

JENIS ASNAF	STATISTIK AGIHAN				STATISTIK KUTIPAN		
	TAHUN				TAHUN		
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM
FAIR	8,065,104.00	11,793,594.00	10,693,481.00	165,372.00	4,442,086.77	5,173,191.83	5,326,933.64
MISKIN	60,350,677.00	67,608,579.00	70,009,207.00	81,638,060.00	45,765.99	32,999.30	28,963.18
MUALLAF	1,902,430.00	1,680,590.00	1,388,810.00	2,173,503.00	118,750,237.29	129,634,647.03	135,556,664.85
AR-RQAB	0.00	0.00	0.00	14,600.00	41,541,764.95	47,920,161.73	49,810,438.98
AL-GHARIM	32,100.00	38,098.00	57,134.00	1,510,834.00	16,604,942.21	18,652,040.77	22,775,775.00
FISABILLAH	62,595,716.00	63,466,777.00	52,631,160.00	64,392,300.00	506,743.62	932,411.45	1,133,863.47
IBNU SABIL	189,050.00	245,940.00	163,810.00	223,930.00	2,490,864.79	2,621,631.31	4,147,631.07
JUMLAH KESELURUHAN	131,125,077.00	144,831,478.00	134,945,600.00	151,118,599.00	1,326,134.10	1,911,732.09	2518962.25
					7,365.69	7,741.95	7427.05
					4.30	2,690.30	81.68
					10,200,354.00	10,643,279.97	11,144,612.00
					202,615.11	380,493.09	342,604.97
					JUMLAH KESELURUHAN	196,118,678.82	217,913,020.82
							232,793,958.19

Rajah 1: Laporan Tahunan LZNK Dan Statistik Kutipan Dan Agihan Zakat

Berdasarkan corak pendedahan maklumat oleh LZNK, ini menunjukkan maklumat yang disalurkan kurang memenuhi kehendak pelanggan memandangkan maklumat yang didedahkan adalah terbatas dah bersifat terkebelakang (maklumat agihan zakat) yang menjadikan maklumat tersebut kurang berguna dan tidak relevan yang membolehkan pelanggan berpuas hati. Dalam ertikata lain, pelanggan kurang didedahkan dengan maklumat terkini berkaitan objektif utama penubuhan LZNK iaitu untuk melakukan kutipan zakat dan membuat agihan zakat kepada golongan yang layak menerima zakat. Pelanggan zakat iaitu pembayar zakat ingin mengetahui secara terperinci ke manakah zakat mereka digunakan dan diaghikkan untuk pembangunan umat Islam menyeluruh dan bagi golongan asnaf atau penerima zakat, mereka perlu mengetahui hak mereka untuk mendapatkan agihan zakat dan bantuan lain yang boleh menolong mereka meneruskan kelangsungan hidup dan keluar dari kepumpung kemiskinan. Ini sedikit sebanyak akan menyebabkan imej LZNK tercalar yang mana terdapat tuduhan-tuduhan liar yang mengatakan LZNK tidak telus dalam memberi bantuan kepada golongan asnaf. Di samping itu, terdapat juga suara-suara sumbang yang mempersoalkan ketirisan agihan zakat oleh LZNK sehingga menyebabkan pelanggan

meletakkan tahap kepercayaan sederhana seperti yang dilaporkan oleh Hafizah, Azizi dan Ram (2017).

Persoalannya adakah corak pendedahan maklumat kewangan LZNK memenuhi kehendak pelanggan? Berdasarkan permasalahan tersebut, objektif kajian ini untuk menganalisa tahap ketelusan, ketepatan masa dan pendedahan penuh maklumat kewangan bagi memastikan pelanggan boleh mendapat maklumat yang berguna bagi mengurangkan jurang ketidakpuasan pelanggan LZNK.

ULASAN KARYA

Laporan kewangan merupakan salah satu media komunikasi yang penting bagi menyampaikan maklumat berguna sesebuah entiti, sama ada di sektor swasta atau kerajaan, kepada pelbagai pemegang taruh dalam membuat keputusan. Bagi memastikan maklumat yang disampaikan adalah berguna, maklumat tersebut haruslah relevan dan boleh dipercayai. Menurut Lembaga Piawaian Perakaunan Antarabangsa (IASB, 2010) tujuan utama pelaporan kewangan adalah untuk menyediakan maklumat kewangan kepada pelabur ekuiti berpotensi, pemberi pinjaman dan pembiutang dalam membuat keputusan dalam kapasiti mereka sebagai penyedia modal. Ini menunjukkan bahawa pelaporan kewangan mesti menyediakan asas dalam membantu pelabur dan pemegang taruh membuat keputusan berdasarkan penggunaan sumber alternatif yang terhad.

Isu mengenai keperluan untuk meningkatkan kualiti pelaporan kewangan dan meningkatkan ketelusan dalam pelaporan kewangan diketengahkan dalam Kod Tadbir Urus Korporat Malaysia (MCCG) (Bardos, 2011, SC, 2017). Untuk menjamin sesuatu pelaporan kewangan itu berkualiti dan mencapai tahap kebolehgunaan, pendedahan maklumat kewangan perlulah disediakan mengikut piawaian perakaunan yang telah ditetapkan. Di samping itu pendedahan maklumat kewangan juga perlu telus (transparency) dan disediakan tepat pada masanya (timeliness) (Al-Ajmi, 2008; Rusmin & Evans, 2017). Ketepatan masa laporan kewangan dilihat sebagai ciri kritikal maklumat perakaunan kewangan. Ini adalah kerana ketepatan masa meningkatkan kegunaan dan nilai ekonomi maklumat yang dibekalkan dan meningkatkan keyakinan pemegang taruh dan pelanggan dengan meningkatkan pembuatan keputusan dan mengurangkan asimetri maklumat.

Selain daripada itu, maklumat kewangan yang dipersembahkan harus mempunyai ciri-ciri kebolehbandingan. Penggunaan piawaian perakaunan yang bersesuaian adalah perlu kerana pelaporan kewangan memainkan peranan penting bagi menggambarkan akauntabiliti, ketelusan, dan kebolehgunaan maklumat dalam sesebuah entiti, sama ada di sektor awam maupun swasta. Syarikat awam dan swasta di Malaysia menggunakan piawaian yang dikeluarkan oleh Malaysian Accounting Standards Board (MASB), iaitu sama ada Malaysian Private Entities Reporting Standards (MPERS), atau Malaysian Financial Reporting Standards (MFRS), sebagai panduan dalam penyediaan laporan kewangan.

Bagi institusi di bawah sektor awam pula, Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (Malaysian Public Sector Accounting Standards (MPSAS)) telah dikeluarkan oleh Jabatan Akauntan Negara berdasarkan Ministerial Functions Act 1969 [Act 2]. Ia digubal berasaskan kepada International Public Sector Accounting Standard (IPSAS) yang dikeluarkan oleh International Federation of Accountant (IFAC). Mulai tahun 2020, badan berkanun yang terdiri daripada Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri dan organisasi sektor awam termasuk institusi agama negeri telah menerima pakai MPSAS dalam menyediakan

penyata kewangan. Dengan adanya MPSAS, pemakaian piawaian perakaunan akan menjadi seragam dan akan memudahkan pemegang taruh membuat perbandingan maklumat kewangan antara badan berkanun berkaitan (JANM, 2018).

Selain penyediaan maklumat mengikut piawaian perakaunan yang ditetapkan, maklumat kewangan juga perlu disediakan tepat pada masa bagi membolehkan pengguna membuat keputusan pelaburan (Habib, Bhuiyan, Huang, & Miah, 2019). Syarikat tersenarai di Malaysia mempunyai empat bulan untuk menghasilkan laporan kewangan teraudit mereka (diterbitkan dalam laporan tahunan), dan bukannya mengikut standard tiga bulan di pasaran lain (CLSA dan ACGA, 2016). Namun bagi badan berkanun, kelewatan penyediaan laporan kewangan teraudit lebih ketara yang mana ianya mengambil masa lebih dari tempoh empat bulan untuk diaudit. Ini akan menyebabkan kelewatan dalam mengeluarkan penyata kewangan teraudit dalam laporan tahunan. Kelewatan pendedahan maklumat kewangan ini akan memberi kesan kepada pengguna yang mana maklumat ini tidak lagi relevan dalam membuat keputusan.

Pendedahan maklumat dalam penyata kewangan adalah selari dengan tuntutan Syariah (Al-Sartawi & Reyad, 2018). Amalan pendedahan ini membolehkan institusi atau organisasi Islam memenuhi tanggungjawab kewangan dan sosial yang dijangkakan oleh pemegang taruh (Amran et al., 2017). Usaha penambahbaikan amalan pendedahan maklumat dalam penyata kewangan secara berterusan oleh institusi Islam adalah sebahagian usaha penting ke arah menjadi institusi yang baik. Kajian lepas menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara pendedahan maklumat kewangan dengan kepercayaan, kepuasan dan kesetiaan pemegang taruh (El-Halaby, Hussainey & Abou-El-Sood, 2018). Islam menyarankan dua prinsip utama pendedahan maklumat kewangan iaitu pendedahan penuh dan akauntabiliti sosial. Prinsip pendedahan penuh dalam Islam dikaitkan dengan pendedahan maklumat yang relevan dengan mendedahkan semua fakta secara benar dan adil tentang perkara-perkara yang sedang berlaku dalam sesebuah entiti (Lewis, 2001). Manakala akauntabiliti sosial pula merujuk kepada akauntabiliti setiap muslim untuk menjalankan tugas seperti yang telah disyariatkan oleh Islam. Abdul Rahim (2010) mengkelaskan bahawa adalah menjadi keperluan kepada para penyedia akaun untuk mendedahkan segala maklumat yang berguna dan penting kepada pengguna maklumat perakaunan untuk membuat keputusan.

KAEDAH PENYELIDIKAN

Kajian ini menggunakan dua pendekatan yang berbeza untuk mengumpul data iaitu melalui data primer dan data sekunder. Data premier diperolehi daripada kaedah temubual dengan Pengurus Kewangan dan Ketua Bahagian Akaun LZNK bagi mengetahui proses penyediaan laporan tahunan. Bagi data sekunder, analisa ke atas laporan tahunan LZNK dibuat bagi menentukan penambahbaikan yang boleh dilakukan oleh LZNK .

DAPATAN KAJIAN

Sejarah penubuhan agensi rasmi kutipan zakat negeri Kedah bermula dengan tertubuhnya Zakat Kedah pada 19 Jamadil Akhir 1355 bersamaan dengan 5 September 1936 yang berperanan untuk menguruskan hal ehwal berkaitan zakat. Tumpuan utama kutipan zakat pada masa tersebut lebih kepada zakat padi di mana padi merupakan sumber pendapatan utama penduduk Negeri Kedah sehingga tertubuhnya undang-undang zakat (enakmen Jabatan Zakat Negeri Kedah Darul Aman) pada tahun 1955 yang mengkhususkan bahawa zakat padi

hendaklah dibayar 100% atau 8/8 kepada amil yang dilantik. Kemudian pada tahun 1984-1997, pihak ulil amri telah meluaskan pembayaran zakat harta ini kepada semua bidang harta yang wajib zakat, iaitu mulanya zakat padi telah berpindah kepada zakat harta (zakat pendapatan) yang lain termasuk dalam hasil usaha yang halal yang diusahakan oleh setiap individu. Bertolak dari perluasan pembayaran zakat harta, institusi zakat Kedah melalui penambahbaikan undang-undang zakat telah memperkenalkan enakmen Lembaga Zakat Negeri Kedah Darul Aman (LZNK) pada tahun 2015 bagi menggantikan enakmen Jabatan Zakat Negeri Kedah Darul Aman (JZNK). Enakmen ini sekaligus menyaksikan pengurusan LZNK terus unggul seterusnya memastikan lebih ramai asnaf dibela.

Secara umumnya, tanggungjawab LZNK adalah menguruskan hal berkaitan kutipan dan agihan zakat. LZNK sentiasa menganjurkan pelbagai program dalam memberi kesedaran dalam kalangan masyarakat terhadap kepentingan membayar zakat bagi memastikan pembayaran zakat akan terus meningkat. Daripada segi sistem pentadbiran dan pelaporan kewangan, LZNK menggunakan piawaian MPSAS dan laporan kewangan tersebut disediakan sebagai entiti tersendiri kerana sehingga kini LZNK tidak memiliki entiti lain yang dikawal. Entiti yang dikawal adalah entiti lain yang ditubuhkan bagi tujuan memberi dan meningkatkan kualiti perkhidmatan mereka. Merujuk kepada MPSAS 38, entiti yang menyediakan penyata kewangan menggunakan asas akruan hendaklah mendedahkan kepentingan di dalam entiti yang di bawah kawalan bagi tujuan pengguna menilai risiko entiti tersebut dan kesannya ke atas kedudukan kewangan, prestasi kewangan dan aliran tunai. Namun bagi LZNK, sehingga kini, tiada anak syarikat atau perbadanan yang ditubuhkan di bawah pengurusan LZNK. Justeru, tiada keperluan untuk pelaporan kewangan didedahkan kepada entiti lain secara khusus (Chek, et al. 2020)

Umumnya struktur kewangan organisasi LZNK terbahagi kepada dua iaitu Kumpulan Wang Zakat dan Kumpulan Wang Pentadbiran dan Pengurusan. Kumpulan Wang Zakat menyenaraikan sumber kutipan dari pelbagai kategori pembayar zakat serta agihan zakat kepada lapan golongan asnaf. Kumpulan Wang Pentadbiran dan Pengurusan pula diwujudkan berdasarkan 1/8 daripada kutipan zakat yang digunakan untuk menguruskan pentadbiran zakat termasuk bayaran gaji dan manfaat kepada kakitangan LZNK serta susutnilai asset LZNK. Seorang Ketua Pegawai Eksekutif dilantik sebagai kuasa tertinggi dalam pengurusan LZNK, dan di bawahnya terdapat tiga Timbalan Ketua Pegawai Eksekutif bagi membantu hal agihan dan pembangunan asnaf, pentadbiran dan kewangan, serta dakwah dan kutipan. Namun begitu, kuasa tertinggi bagi LZNK adalah masih di bawah KDYMM Sultan. Ini bermakna segala dasar, pembentukan dan sebarang perubahan enakmen berkaitan LZNK perlu mendapat perkenan KDYMM Sultan terlebih dahulu. Pada masa sekarang, terdapat 12 ahli lembaga pengarah yang bertanggungjawab untuk mentadbir urus operasi LZNK.

Kajian mendapati bahawa penyata kewangan LZNK tidak didedahkan kepada umum. Hanya maklumat selektif berkaitan aktiviti kewangan didedahkan melalui penyediaan laporan tahunan LZNK. Menurut temubual bersama Pengurus Kewangan LZNK, penyata kewangan yang mengandungi maklumat berkaitan maklumat aset, liabiliti, kutipan dan agihan tidak perlu didedahkan kepada umum memandangkan LZNK tidak mempunyai pihak yang berkepentingan yang mana tiada entiti lain yang dikawal oleh LZNK. Tanpa pendedahan penuh penyata kewangan adalah sukar untuk pengguna menilai keberkesanan operasi LZNK yang mana boleh mewujudkan ketidakpuasan pelanggan terhadap ketelusan pendedahan maklumat kewangan LZNK.

Namun, sebagai memenuhi kepentingan pembayar dan penerima zakat pihak LZNK telah mendedahkan maklumat berkaitan kutipan dan agihan zakat melalui laporan tahunan. Ini sejajar dengan matlamat utama LZNK iaitu mengurus kutipan dan agihan zakat. Laporan tahunan secara berkala disediakan dalam bentuk ringkas di mana terdapat empat seksyen utama iaitu: (1) senarai Ahli Jawatankuasa Zakat Kedah; (2) laporan kutipan zakat mengikut jenis dan daerah di seluruh Negeri Kedah; (3) laporan agihan zakat mengikut asnaf dan skim bantuan bagi seluruh Negeri Kedah; (4) bantuan lain seperti bantuan bulanan dan bantuan baik pulih dan binaan rumah individu. Laporan tahunan ini diakhiri dengan gambar-gambar aktiviti LZNK sepanjang tahun.

Namun semakan silang melalui portal rasmi LZNK menunjukkan laporan tahunan yang terakhir disediakan adalah untuk tahun 2016. Namun begitu, maklumat berkaitan kutipan dan agihan zakat disediakan secara berasingan melalui pautan-pautan khusus dan boleh dicapai melalui portal rasmi LZNK. Item-item utama dalam laporan tahunan telah diasingkan mengikut kategori seperti profil, kutipan, agihan dan berita seperti yang tertera pada laman utama portal rasmi LZNK. Namun begitu, semakan terperinci mendapati statistik kutipan yang dipaparkan tidak selari dengan maklumat statistik agihan zakat. Maklumat statistik kutipan adalah sehingga tahun 2021, namun statistik agihan zakat hanyalah sehingga tahun 2018. Dapatan ini menunjukkan maklumat yang disediakan sukar diperbuat perbandingan, seterusnya mengurangkan nilai tambah maklumat kepada pengguna dalam membantu mereka membuat sesuatu keputusan berkaitan pembayaran dan kutipan zakat.

Walaubagaimanapun, pihak LZNK telah manambahbaik pendedahan maklumat kepada pengguna. Antara penambahbaikan yang dilakukan adalah menyediakan maklumat berkaitan kutipan dan agihan zakat secara asas masa sebenar (real time basis). **Rujuk Rajah 2 portal rasmi LZNK.** Ini bermakna maklumat terkini berkaitan kutipan dan agihan boleh dicapai tanpa menunggu pada penghujung tahun. Walaubagaimanapun maklumat ini hanya setakat jumlah kutipan dan agihan secara keseluruhan sahaja. Tiada maklumat secara terperinci mengikut jenis kutipan dan agihan disediakan. Portal rasmi LZNK juga mengandungi maklumat lain selain kutipan dan agihan iaitu maklumat berkaitan aplikasi atas talian, muat turun borang dan semakan permohonan.

Rajah 2: Portal Rasmi LZNK

Kajian juga mendapati, pendedahan hanya dalam bentuk jadual kutipan dan agihan. Walaubagaimanapun, maklumat berbentuk analisa maklumat kewangan beserta penerangan ringkas berkaitan prestasi kutipan dan agihan kurang didedahkan oleh pihak LZNK. Apabila hanya nombor dan infografik digunakan untuk tujuan komunikasi bersama pengguna

maklumat kewangan ini, ia akan menimbulkan salah tafsir pengguna terhadap prestasi pihak LZNK dalam pengurusan zakat. Bagi membantu pengguna lebih memahami kedudukan kewangan serta prestasi LZNK dari masa ke semasa, maklumat dalam bentuk naratif atau penerangan ringkas berkaitan prestasi kutipan dan agihan perlu di buat penambahbaikan.

Umumnya, pelaporan maklumat LZNK adalah selari dengan kemajuan teknologi terkini dan memenuhi citarasa generasi Z. Namun, sebagai memenuhi keperluan pengguna maklumat LZNK iaitu golongan pembayar dan penerima zakat, kajian ini mencadangkan agar maklumat berkaitan kutipan dan agihan zakat perlu didedahkan secara secara seiring yang mana maklumat kutipan mestilah selari dengan maklumat agihan. Kajian ini juga mencadangkan agar pihak LZNK menyediakan Penyata Kedudukan Kewangan mengikut kumpulan wang bagi membantu pengguna penyata kewangan menilai kedudukan dan pengurusan kewangan LZNK dengan baik dan menyeluruh.

PENGHARGAAN

Kami ingin menyampaikan penghargaan kepada Pusat Penyelidikan dan Inovasi Universiti Utara Malaysia atas sumbangan Geran Penjanaan Penyelidikan bagi tujuan menjayakan kajian ini.

RUJUKAN

- Abdul Rahim, A. R. (2010). An introduction to Islamic accounting theory and practice. Kuala Lumpur: Centre for Research and Training, CERT Publication.
- Al-Ajmi, J. (2008). Audit and reporting delays: Evidence from an emerging market. *Advances in Accounting*, 24(2), 217–226.
- Amran, A., Fauzi, H., Purwanto, Y., Darus, F., Yusoff, H., Zain, M.M., Naim, D.M.A. and Nejati, M. (2017). Social responsibility disclosure in Islamic banks: a comparative study of Indonesia and Malaysia. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol. 15, No. 1, pp.99–115.
- Chek Derashid, Ku Nor Izah Ku Ismail, Fathiyyah Abu Bakar, Norfaiezah Sawandi, Suhaimi Ishak & Muhammad Syahir Abdul Wahab., (2020). Perakaunan dan pelaporan kewangan Islam bagi institusi wakaf, zakat dan baitulmal di Malaysia Fasa 4, Zon 2. Putrajaya: Jabatan Akauntan Negara Malaysia.
- El-Halaby, S., Hussainey, K. & Abou-El-Sood, H. (2018). The Non-economic Consequences of Disclosure in Islamic Banks. *International Journal of Emerging Market*, volume 13, No 6, pp 1948-1968.
- Bardos, K. S. (2011). Quality of financial information and liquidity. *Review of Financial Economics*, 20(2), 49–62.
- CLSA and ACGA. (2016). CG Watch 2016: Ecosystems matter. Retrieved from https://www.acga-asia.org/upload/files/research_preview/20161014021202_3.pdf
- Habib, A., Bhuiyan, M. B. U., Huang, H. J., & Miah, M. S. (2019). Determinants of financial report lag: A meta-analysis. *International Journal of Auditing*, 23(1), 20–44. Retrieved from <http://doi.wiley.com/10.1111/ijau.12136>

- IASB, C.F. (2010), The Conceptual Framework for Financial Reporting, as in September 2010, International Accounting Standards Board, London, UK.
- Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM), (2018). Relevansi MPSAS kepada Badan Berkanun dan PBT, diakses melalui http://www.anm.gov.my/images/SAGA/2.Sesi_2_Relevansi
- Lewis, M. K. (2001). Islam and accounting. In Accounting Forum (Vol. 25, No. 2, pp. 103-127). Blackwell Publishers Ltd.
- Rusmin, R., & Evans, J. (2017). Audit quality and financial report lag: Case of Indonesian listed companies. *Asian Review of Accounting*, 25(2), 191–210.
- Securities Commission. (2017). Malaysian Code on Corporate Governance 2017. Retrieved from <https://www.sc.com.my/wp-content/uploads/eng/html/cgc2017.pdf>